

Момот Т.В., д.е.н., проф.
Мураєв Є.В., здобувач
Харківський національний університет
міського господарства імені О.М. Бекетова

МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЗА МОДЕЛЛЮ «РОЗУМНІ МІСТА»: ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Зростаючий рівень урбанізації у світі обумовлює доцільність трансформації муніципального управління на засадах концепції «розумні міста» («смарт-сіті») шляхом інтеграції систем та даних; модернізації інфраструктури міст; впровадження ефективного ресурсного менеджменту; підвищення розвитку інновацій та людського капіталу. Проте, на сьогодні українські міста не здатні повноцінно використати потенціал та можливості технологій «смарт-сіті», насамперед через відсутність сформованого розуміння цієї концепції та стратегічного бачення муніципального управління в умовах цифрової економіки.

Варто зазначити, що модель «розумні міста» набуває все більшого поширення у світі. Проте, ще й досі не встановлено загальноприйнятого визначення концепції «розумні міста». Одна з найбільш цитованих концепцій була розроблена European Smart Cities, ініціативою Віденського технологічного університету в Австрії. Відповідно до європейської моделі Smart Cities, розумне місто характеризується шістьма ключовими «розумними» особливостями: розумна економіка, розумна мобільність, розумне середовище, розумні люди, розумне життя і розумне управління. У цьому контексті «розумна» відноситься до прогресивної, інклюзивної, стійкої і перспективної політики, яка базується на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, людського капіталу і соціальної відповідальності [1].

Відтак, в сучасних реаліях мобільного, безперервно трансформуючого, інформаційно насиченого міського середовища актуальним та своєчасним є пошук нових моделей організації управлінського впливу з врахуванням швидкості поширення інформації, складності комунікативних потоків, цифровізації міського середовища.

Для прийняття розумних рішень міста потребують надійного інформаційного забезпечення для вимірювання їх ефективності, що обумовлює доцільність впровадження міжнародних стандартів XXI століття щодо управління «розумними містами». Серія стандартів ISO 37100 визначає базові показники для досягнення Цілей сталого розвитку

(ЦСР) на регіональному рівні, що є орієнтиром для розробки довгострокової стратегії розвитку розумних міст, спрямовану на формування суспільних відносин на засадах довіри, солідарності, рівності поколінь, безпечного навколишнього середовища. Міжнародний стандарт ISO 37120 (Сталий розвиток міст та громад. Показники для оцінки міських служб і якості життя - *Indicators for city services and quality of life in communities*) є першим стандартом з набором міжнародних стандартизованих показників та рекомендаціями щодо оцінки розвитку міста, що забезпечує єдиний підхід до вимірювання та зіставлення відповідних індикаторів. Стандарт вперше був опублікований у 2014 році. Міста вперше почали порівнювати досягнення між собою, використовуючи глобально стандартизовані зіставні дані, що дозволило їм отримати передовий досвід. У 2018 р. стандарт оновили, запропонували ще більше показників, щоб допомогти адміністраціям міст ефективно підвищувати якість життя їхніх громадян і планувати більш стійке майбутнє. При його оновленні було введено низку нових і актуальних індикаторів, включаючи показники для оцінки культури, міського сільського господарства і продовольства. Стандарт містить ефективні методи лідерства, новітні технології і практики, які допоможуть поліпшити якість життя громадян і досягти реалізації екологічних цілей, одночасно сприяючи розвитку інновацій.

За словами представників ISO/TC 268, наразі майже 100 міст у світі впроваджує або вже запровадила стандарт ISO 37120. Крім того, в розробці два додаткові міжнародні стандарти для розумних і стійких міст, що забезпечують всеосяжний набір узгоджених на міжнародному рівні керівних принципів для розвитку міст, а саме: ISO 37122 (Сталий розвиток у громадах - показники для розумних міст - *Sustainable development in communities – Indicators for Smart Cities*), ISO 37123 (Сталий розвиток у громадах - показники для стійких міст - *Sustainable development in communities – Indicators for Resilient Cities*). Крім того, вже опублікували ще один новий стандарт, який надає всім зацікавленим сторонам рекомендації щодо розробки ефективної моделі роботи для конкретного міста - ISO 37106:2018, (Сталі міста та громади - керівництво зі створення інтелектуальних моделей роботи міст для сталих громад - *Sustainable cities and communities – Guidance on establishing smart city operating models for sustainable communities*). Стандарт пропонує інструментарій, що складається з "розумних" методів управління державними послугами, даними і системами по всьому місту за допомогою спільної роботи і цифрових технологій [2].

Таким чином, муніципальне управління за моделлю "розумні міста"

передбачає розуміння міського простору (як реального, так і віртуального) як відкритої платформи для взаємодії органів влади, бізнес-структур і міського населення. В "розумному місті" інформація стає головним ресурсом і основою для регулювання "розумних" міських систем, створення проєктів, побудованих на відкритих даних із використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для управління містом.

Література

1. An official website of the European Union. URL: https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_en#what-are-smart-cities

2. ISO and Smart City. URL: <https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100423.pdf>

УДК 331.101(477.87)

Невмержицька С.М., к.т.н., доцент

Цалко Т.Р., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Зараз в Україні особливого значення набуває розробка стратегії, націленої на прискорення науково-технічного і соціального розвитку країни. При цьому необхідною умовою побудови нової конкурентоспроможної на світових ринках економіки є підвищення рівня людського капіталу. Адже саме людський капітал є головною рушійною силою соціально-економічного розвитку сучасного суспільства.

Людський капітал – це інтенсивний продуктивний фактор розвитку економіки, суспільства і сім'ї, що включає освічену частину трудових ресурсів, знання, інструментарій інтелектуальної та управлінської праці, середовище проживання і трудової діяльності [2, 3]. Залежно від рівня, можна виділити такі види людського капіталу (табл. 1).

Можна виділити три основних компоненти людського капіталу: біофізичний капітал (природні задатки і здібності, здоров'я, нахили тощо); соціальний (духовний) капітал (загальна культура, спосіб життя, рівень освіти, можливості соціальної взаємодії та ін.); інтелектуальний капітал (знання, професійна освіта, творчий потенціал тощо).